

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΒΟΡΕΙΟ ΤΜΗΜΑ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ ΣΤΟ ΜΕΣΟ ΠΟΛΕΜΟ.

Μετά τη χάραξη των συνόρων και κατ'όλη την περίοδο του Μεσοπολέμου οι συνέπειες στο χώρο των γραμμάτων ήταν επίσης άμεσες και ιδιαίτερα αρνητικές. Έτσι η ελληνική λογοτεχνία στο αλβανικό πλέον τμήμα της Ηπείρου υποχωρούσε χωρίς να σημειώσει κάποια αξιόλογη αξία και ρόλο στις εξελίξεις που έλαβαν χώρα την ιστορική αυτή περίοδο. Οι Έλληνες λογοτέχνες, πλέον ως εκπρόσωποι της Ελληνικής Μειονότητας στην Αλβανία, αναζητούσαν στέγη στα αστικά και πολιτιστικά κέντρα της Ελλάδας, όπως στην Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη, την Πάτρα και αλλού.

Γεγονός είναι ότι στην ιστορία των γραμμάτων της Ελληνικής Μειονότητας της περιόδου δεν συναντούμε σχεδόν κανένα σημαντικό λογοτέχνη με διαμονή στην Αλβανία. Μπορούμε όμως να αναφέρουμε πολλούς που έγραψαν λογοτεχνία και διακρίθηκαν στην Ελλάδα ή σε άλλες ξένες χώρες.

Προκύπτει φυσιολογικά το ερώτημα: Γιατί τότε θα πρέπει η λογοτεχνική τους παραγωγή να θεωρηθεί «λογοτεχνία της Ελληνικής Μειονότητας»; Μια πρώτη απάντηση δίνει ο γνωστός Ηπειρώτης πεζογράφος Σωτήρης Δημητρίου από την Πόβλα, χωριό δίπλα στα ελληνο-αλβανικά σύνορα. «Είναι αλήθεια ότι η λογοτεχνία στην Ήπειρο δεν δημιούργησε κάποια δική της σχολή στην γενικότερη πανελλήνια λογοτεχνία, αλλά έφερε μονίμως την δική της ηπειρώτικη σφραγίδα....» (Σ. Δημητρίου, Ομιλία στη συνάντηση με Έλληνες δημιουργούς από τις δύο πλευρές των συνόρων στο Πανεπιστήμιο Αργυροκάστρου, 31.05.2004) Απ'αυτή τη σκοπιά οι Έλληνες μειονοτικοί συγγραφείς που έγραψαν μακριά από τη γενέτειρά τους, όντως κουβάλησαν στα λογοτεχνικά τους έργα τη γλώσσα, τα τοπωνύμια, την πανίδα και χλωρίδα του τόπου τους, τα χρώματα και τους χαρακτηρισμούς της ηπειρωτικής γης, τα παιχνίδια, τα ήθη και έθιμα τις δεισιδαιμονίες κλπ .

Τα θέματα στα έργα τους αφορούν άμεσα τους προβληματισμούς της γενέτειρας. Οι ήρωες και τα πρόσωπά τους έχουν την ιδιοσυγκρασία, τη νοοτροπία, τα ονόματα και τις ενδυμασίες των ανθρώπων της ιδιαίτερής τους πατρίδας. Πολλές φορές, μάλιστα, όπως στην περίπτωση της Κατίνας Παπά (ή και του ίδιου του Δημητρίου), η λογοτεχνία τους αποχτάει ιδιαίτερη αξία και διάκριση ακριβώς γιατί προβάλλει με τις εντόπιες γλωσσικές ιδιαιτερότητες, τους προβληματισμούς, ανησυχίες και συναισθηματισμούς του χώρου καταγωγής. Είναι μια ταυτότητα που εκδηλώνει ταυτόχρονα την διαχρονική στράτευση των γραμμάτων γενικώς και της λογοτεχνίας ιδιαίτερα, στις τύχες αυτού του τόπου.

Οι πνευματικοί άνθρωποι της περιόδου αυτής, αποτελούν, μια «χαμένη γενιά» προϊόν της διχοτόμησης της Ηπείρου. Πρόκειται για μια γενιά η οποία έκανε όνειρα λευτεριάς και αγωνίστηκε γι' αυτά. Ξαφνικά όμως, είδε τα πάντα να συγυρίζονται στην ανεμοζάλη των συμφερόντων των μεγάλων δυνάμεων. Είναι ακριβώς αυτή η ιστορική εξέλιξη που τους οδήγησε στην εγκατάλειψη του τόπου τους, όχι όμως και των προσδοκιών τους.

Στην ίδια γενιά εντάσσονται και εκείνοι οι Έλληνες των γραμμάτων και της τέχνης που γεννήθηκαν την περίοδο αυτή, μεγάλωσαν με τον καημό και τη νοσταλγία των μεγάλων πόθων και προσδοκιών, πίστεψαν στις ελπίδες που έσπειρε ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος, αλλά στο τέλος απογοητεύτηκαν. Συνεπώς, ή διώχτηκαν από το κομμουνιστικό καθεστώς στην Αλβανία, ή αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν την

ιδιαίτερή τους πατρίδα, ή να συμβιβαστούν μ' αυτό το καθεστώς, ή να περιμένουν με θαμποσβησμένη την ελπίδα.

Αναφέρουμε μερικούς από τους εκπροσώπους της λογοτεχνίας από την Ελληνική Μειονότητα την περίοδο του μεσοπολέμου.

Η Κατίνα Παπά. (1903 -1959) Γεννήθηκε στο χωριό Γιαντισάτη των Αγίων Σαράντα. Μεγάλωσε στην Κέρκυρα. Σπούδασε φιλολογία στην Αθήνα και ψυχολογία και παιδαγωγική στην Αυστρία. Η Κατίνα Παπά δικαίως θεωρείται η αρχόντισσα της λογοτεχνίας στην Ελληνική Μειονότητα και όχι μόνο για την περίοδο μεταξύ των δύο παγκοσμίων πολέμων. Το λογοτεχνικό της έργο, πανελλήνιας εμβέλειας και μεταφρασμένο σε αρκετές ξένες γλώσσες, είναι ο καλύτερος πρεσβευτής για όλους τους Έλληνες Βορειοηπειρώτες.

Ανήκει στην πνευματική γενιά της δεκαετίας του 30' όχι απλώς γιατί έζησε και έγραψε εκείνη την περίοδο, αλλά γιατί το έργο της διαπλάστηκε και εκπροσωπεί ουσιαστικά το πνεύμα της συγκεκριμένης περιόδου προσφέροντας την σπουδαία της συμβολή.

«Αλήθεια σας ζηλεύω, θα πει για την Κατίνα ο Νίκος Καζαντζάκης. Τι ζωντάνια, τι ευαισθησία και χάρη, τι ταύτιση σκοπού και πραγματοποίησης. Με τι απλότητα διατυπώνετε την πολυπλοκότητα της ψυχής! Σας ευχαριστώ!»

Έγραψε αφήγηση, ποίηση και δράμα. Έργα της είναι «Στη συκαμιά από κάτω» 1935, διηγήματα, «Αν άλλαζαν όλα» 1959, διηγήματα, το μυθιστόρημα, «Σ' ένα γυμνάσιο θηλέων» 1959, το δράμα «Ο ξένος» «Ποιήματα» (δημοσιεύτηκαν μετά θάνατο από τον εκδοτικό οίκο «Δίφρος», το 1963).

Το 1935 η Ακαδημία Αθηνών απένειμε στην Κατίνα Παπά το βραβείο «Βικέλιον έπαθλο» για τη συλλογή διηγημάτων «Στη συκαμιά από κάτω». «Η συλλογή αυτή διηγημάτων της δεσποινίδας Κατίνας Παπά,... είναι πλήρης ανοτέρας πνοής, ποιητικής διαθέσεως και χάριτος, εις καλαίσθητον δημοτικήν γλώσσαν...» αναφέρθηκε την ημέρα βράβευσης στην πανηγυρική συνεδρία της Ακαδημίας Αθηνών.

Η ίδια θα αναφέρει σχετικά: «... Είναι οι παιδικές αναμνήσεις από την ιδιαίτερη πατρίδα μου τη Βόρειο Ήπειρο. Όταν ήμουν 8 χρονών οι γονείς μου, που ήταν εγκατεστημένοι στην Κέρκυρα, με έστειλαν να περάσω ένα καλοκαίρι τις διακοπές στην Ήπειρο. Πέρασε το καλοκαίρι, ήρθε ο χειμώνας μα εγώ δεν ήθελα να αφήσω το μικρό χωριό με την άγρια φύση του, τα πελώρια βουνά του, τα ποτάμια του, τις βαθιές σαν τις ψυχές των ανθρώπων χαράδρες και προπάντων την γλυκιά και πανήξερη γιαγιά μου.... Ό, τι είδα και έζησα εκείνο το αλησμόνητο χρόνο της ζωής μου, ένα χειμώνα και δυο καλοκαίρια, θα το ακούσετε μέσα στο διήγημα αυτό, ιδωμένο με τα μάτια της μικρής Μαρίνας, που είναι τα ίδια τα μάτια τα δικά μου...».

Το διήγημα ή νουβέλα «Στη συκαμιά από κάτω» αποτελεί έναν ύμνο για την ιδιαίτερη πατρίδα της, «μια Ελλάδα που δεν την συναντάς στους μεγάλους τουριστικούς δρόμους». Καταστάσεις, ήρωες, προβληματισμοί, άνθρωποι που τους κουβαλούν, κορίτσια ερωτιάρικα, ή που μεγαλώνουν παράκαιρα, νέοι που χάνονται

γρήγορα, σοφές γριές μέσα σε μια άγρια και σκληρή φύση, ήθη και έθιμα, δεισιδαιμονίες..... Όλα, τα προβάλλει με παραστατική δύναμη, στηριζόμενη σε μεστή δημοτική γλώσσα και τις ντοπιολαλιές, αποφεύγοντας κάθε περιττή λέξη. Διακρίνεται για την ιδιαίτερη αρχιτεκτονική στη αφήγηση. Ενώ πρωτάρα, ξέρει να κλιμακώνει το δραματικό ενδιαφέρον του αναγνώστη. Περιγράφει με ασφάλεια τους τόπους της και τους ανθρώπους του. Με λίγα λόγια κάνει τον αναγνώστη να αγγίζει τα συγκλονιστικότερα ψυχικά γεγονότα ή τα αφήνει να υπονοηθούν, όταν είναι σίγουρη ότι θα πετύχει περισσότερα.

Έγραψε επίσης κριτικές, αισθητικές και φιλοσοφικές μελέτες. Αναφέρουμε τις κριτικές και τις αισθητικές μελέτες γύρω από το έργο του Κωνσταντίνου Θεοτόκη και του Γρηγόρη Ξενόπουλου, τη μελέτη «Ηθική των Αρχαίων Ελλήνων», «Η ηθική και το θέατρο», «Η φιλοσοφία της τέχνης στην Ελλάδα», «Τα γαμήλια έθιμα της Βορείου Ηπείρου» (στο περιοδικό «Ηπειρωτική Εστία»). Στα Κερκυραϊκά Χρονικά δημοσιεύτηκε η αλληλογραφία της Κατίνας Παπά με τον Γρηγόρη Ξενόπουλο και τον Δημήτρη Καμπούρογλου, όπου για μια ακόμη φορά διαφαίνεται η κριτική ικανότητα της Κατίνας Παπά.

Τάσος Βιδούρης (1888-1967) Γεννήθηκε στη Δρόβιανη του Δελβίνου και πέθανε στην Πάτρα, όπου δίδασκε στο εδώ πανεπιστήμιο. Σπούδασε στη Γαλλία. Εδώ γνώρισε από κοντά τη γαλλική λογοτεχνία και έγινε ένας άξιος μεταφραστής της. Είναι ταυτόχρονα ποιητής και πεζογράφος. Τα ποιήματα τα έκδωσε υπό το γενικό τίτλο «Ηλύσια» και τα διηγήματα τα συγκέντρωσε σε ένα βιβλίο με τίτλο «Διηγήματα». Στη δημιουργία του είναι ηθογράφος και ψυχογράφος, τόσο που δίκαια ο Κώστας Νάτσιος τον αποκαλεί «ο δικός μας Παπαδιαμάντης».

Μιχάλης Παπαδόπουλος (Μπότης) (1860 – 1937) Είναι ένας από τους λίγους λογοτέχνες που έζησε και πέθανε στα πατρώα του εδάφη, στο Βουλιαράτι, Αργυροκάστρου, όπου σώζεται ακόμα και ο τάφος του. Είναι τελειόφοιτος του ελληνικού δασκαλείου του Κεστορατιού, (απέναντι από το Αργυρόκαστρο) και χρημάτισε δάσκαλος στο χωριό του, στην Κοσιοβίτσα, στο Αργυρόκαστρο, τη Δρόβιανη, τη Σωτήρα και αλλού.

Έγραψε ποίηση και κωμωδίες, γνωμικά, διάλογους και επιγράμματα. Τα ποιήματα τα έκδωσε σε δύο συλλογές με τον κοινό τίτλο «Μερόπη». Οι κωμωδίες του χάθηκαν. Είναι γνωστές όμως από τους τίτλους: «Το πουγκί του Φιλάργυρου», «Ο ψευτογιατρός», «Ο κομήτης», «Ο τρελλογιάννης». Έτσι ο Μπότης κατατάσσεται μεταξύ των ελάχιστων και από τους πρώτους που επιχείρησαν και έγραψαν δραματικά έργα. Αντλεί τα θέματά του από την καθημερινή ζωή και επιδιώκει η τέχνη του να είναι άμεσα λειτουργική και χρήσιμη. Περιγράφει σκηνές με απλότητα. Χαριτολογεί ή σατιρίζει πρόσωπα και καταστάσεις. Η ποίησή του, συχνά σε δεκαπεντασύλλαβο παραδοσιακό στίχο, διακρίνεται για την απλότητα και για τη χρήση ίδιων καλουπιών. Γι' αυτό και δείχνει φτηνή. Ξέρει όμως να κάνει ποίηση διότι γνωρίζει την τεχνική και τα μυστικά της. Ο Μπότης παραμένει, μάλλον περισσότερο αυτός, ένας ελληνολάτρης που θέτει την τέχνη και τη ζωή του στην υπηρεσία των υψηλών πόθων της ελευθερίας και της ειρήνης, γι' αυτό και ποτέ δεν παύει να είναι αισιόδοξος.

Αθανάσιος Οικονομίδης (1843–1903) και ο γιος του **Μιλτιάδης Οικονομίδης** (1883-1964). Από την Πολύτσηνη Αργυροκάστρου. Σημαντικά πρόσωπα στον ηπειρωτικό χώρο.

Ο πατέρας, Οικονομίδης, συνεργάστηκε με τις εφημερίδες της εποχής κυρίως της Κωνσταντινούπολης με χρονογραφήματα και ιστοριογραφικές και λαογραφικές μελέτες, όπως «Τα πωγωνιακά». Το κυριότερο λογοτεχνικό είδος που καλλιέργησε είναι το διήγημα. Μερικά από τα διηγήματά του τα βρίσκουμε δημοσιευμένα υπό τον τίτλο «Ηπειρωτικός Εικόνες». Περιλαμβάνονται διηγήματα όπως «Η κασταλιά της νύφης», «Ο βρυκόλακας» κλπ.

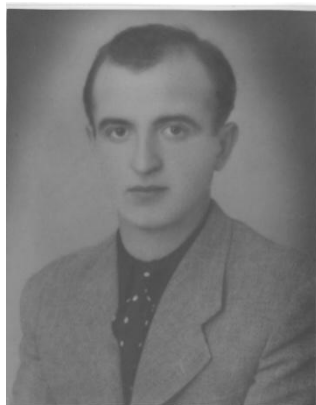
Ο γιος του, **Μιλτιάδης Οικονομίδης**. Το 1911 προετοιμάζει στην γενέτειρά του, την Πολύτσιανη, την πρώτη εικονογραφημένη έκδοση «Εικονογραφημένο Ηπειρωτικό Ημερολόγιο». Εκτυπώνεται την ίδια χρονιά εν Κωνσταντινούπολει-Τύποις Α. Κορομηλιά. Έχει 256 σελίδες και αρκετό φωτογραφικό υλικό, ηπειρωτικά τραγούδια, παροιμίες, ήθη και έθιμα, παραδόσεις, γεωγραφικές και ιστορικές περιγραφές, διηγήματα, ποιήματα. Αφορά κυρίως τις περιοχές Πωγώνι και Δρόπολη.

Το 1914 έκδωσε τον δεύτερο τόμο τυπωμένο στην Αθήνα, με 354 σελίδες. Όπως και το πρώτο, διακρίνεται για το πλούσιο φωτογραφικό υλικό και το ποικίλο θεματολόγιο. Περιέργεια προκαλεί ο χάρτης των συνδρομητών. Η διανομή του «ημερολογίου» γίνεται απ' άκρη σε άκρη της γης.

Ο Οικονομίδης, ο γιος, θα συνεχίσει την ερευνητική του εργασία. Ταυτόχρονα όμως θα μας αφήσει και ένα πλούσιο λογοτεχνικό έργο. Το 1945 έκδωσε στη Θεσσαλονίκη τη συλλογή διηγημάτων «Άνθρωποι από τη Βόρειο Ήπειρο». Αποτελείται από 13 διηγήματα. Ο ίδιος μας πληροφορεί ότι είχε έτοιμα προς έκδοση δυο ακόμα συλλογές διηγημάτων. «Ιστορίες από την Ήπειρό μου» και «Αυτά που σας μολογώ γινήκανε στην Ήπειρό μου» Συγγενεύει αρκετά με τον Βιδούρη, όσον αφορά τα ηθικά μηνύματα που προσπαθεί να προβάλλει μέσα από τους ήρωές του, όπως και με την Κατίνα Παπά στις αναφορές στη φύση και τη γλώσσα που χρησιμοποιεί. Διαφέρει, κυρίως από τη δεύτερη, στο γεγονός ότι ενώ η Κατίνα Παπά διακρίνεται για τη βαθύτατη λυρική διάθεση στην αφήγησή της. Ο Οικονομίδης, για τον ευρύτατο προβληματισμό και φορές- φορές πολιτικοποιημένο.

Θα πρέπει επίσης, να σημειώσουμε ότι, όπως στην περίπτωση του Μυστακίδη η μεγάλη βιβλιοθήκη των Οικονομιδαίων και οι χιλιάδες σελίδες χειρόγραφα έχουν καταστραφεί και εξαφανιστεί.

Γιάννης Λίλης (1916–1965) Γεννήθηκε στη Δερβιτσιάνη του

Αργυροκάστρου και πέθανε στη Μελβούρνη της Αυστραλίας. Απόφοιτος της Ζωσιμαίας Σχολής στα Ιωάννινα. Ασχολήθηκε με τη δημοσιογραφία και τη λογοτεχνία. Δημοσίευσε στις εφημερίδες Αθηνών «Ηπειρωτικόν Μέλλον», Ιωαννίνων «Βόρειος Ήπειρος», «Ο Αυστραλοέλληνας» της Αυστραλίας, στο περιοδικό «Οικογένεια», επίσης στην Αυστραλία κ.α. Αναφέρεται επίσης ότι ο Λίλης προπολεμικά ασχολήθηκε με τα αισθητικά προβλήματα στην τότε φιλοκυβερνητική εφημερίδα «Tomorrow» των Τυράνων. Θεωρείται ένας από τους ιδρυτές της αλβανικής θεωρίας της λογοτεχνίας και κριτικής της.

Εκτός των ποιημάτων που δημοσίευσε στα παραπάνω έντυπα, το 1944 τύπωσε στην Κέρκυρα μια ποιητική συλλογή με τον τίτλο «Βορειοηπειρωτικοί καημοί» και το 1945 στην Αθήνα την πραγματεία «Η Λιούντζη του Αργυροκάστρου Ιστορία- Λαογραφία». Στον ίδιο ανήκει και το μυθιστόρημα «Ξεριζωμένη γενιά», κλπ

Αγαμέμνων Αθαν. Κομμάτας. Γεννήθηκε το 1903 στην Κωνσταντινούπολη. Χρονιάρικο μωρό μεταφέρθηκε στο χωριό του το Βουλιαράτι Αργυροκάστρου. Στα έξι του έφυγε ξανά στην Πόλη. Ξαναγύρισε όμως σύντομα. Φοίτησε στο Σχολαρχείο του Δελβινακίου. 18 χρονών, διέκοψε τις σπουδές στη Ζωσιμαία Σχολή και αναχώρησε για τη Βοστώνη των ΗΠΑ.

Έγραψε πολλά ποιήματα και το «ιστορικό» μυθιστόρημα «Χασάν ο Οδυσσεάς ο Αργυροκαστρίτης» το οποίο εκδόθηκε το 1972. Με το βιβλίο αυτό θέλει, όπως ο ίδιος γράφει στην εισαγωγή του, «να αποδείξει την συγγένεια των δύο όμορων λαών, του ελληνικού και αλβανικού» και «να συμβάλλει στην κατανόηση και σύσφιξη των δεσμών μεταξύ των».

Γεώργιος Παπαδόπουλος, γνωστός με το λογοτεχνικό ψευδώνυμο Αλκης Καστρίτης Γεννήθηκε το 1912 στο χωριό Σελλειό της Δρόπολης Αργυροκάστρου. Το 1938 πήρε το πτυχίο της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Το 1940 το Υπουργείο Παιδείας της Ελλάδας τον διόρισε καθηγητή ελληνικής φιλολογίας στο Ελληνικό Γυμνάσιο του Βουκουρεστίου. Εδώ εργάστηκε ως το 1975 οπότε συνταξιοδοτήθηκε. Το 1977 επέστρεψε στην Ελλάδα και ασχολήθηκε κυρίως με τη λογοτεχνία.

Το 1930 έκδωσε στα Ιωάννινα την ποιητική συλλογή «Θλιμμένα τραγούδια». Το 1936 στην Αθήνα έκδωσε τη δεύτερη ποιητική συλλογή, «Αύρες και θύελλες». Ένα χρόνο αργότερα επίσης στην Αθήνα, έκδωσε την ποιητική συλλογή, «Τραγούδια της σιωπής». Στο Βουκουρέστι το 1943 δημοσίευσε το μυθιστόρημα «Το παράξενο παιδί». Εδώ δημοσίευσε ακόμα ένα μυθιστόρημα για τα παιδιά με τίτλο «Η θύελλα».

Τάκης Μιχάλης Τσιάκος. Γεννήθηκε στο Αργυρόκαστρο το 1909. Μόλις έξι χρονών, πάνω στις ταραχές του 1914, έφυγε οικογενειακά και εγκαταστάθηκε στην Πάργα. Μετά το γυμνάσιο στην Κέρκυρα, φοίτησε στην Φαρμακευτική Σχολή στο πανεπιστήμιο Αθηνών. Εγκατέλειψε τις σπουδές και ασχολήθηκε με την λογοτεχνία.

Τα πρώτα ποιήματα τα δημοσίευσε σε γιαννιώτικες εφημερίδες και στα Αθηναϊκά περιοδικά «Πάνθεον» και «Εβδομάδα». Έχει εκδώσει πέντε ποιητικές συλλογές. «Σβησμένοι αντίλαλοι» 1936, «Αμμουδιές και Ξέρες» 1945, «Πεταλίδες» 1949, «Μεσημέρια» 1956, «Περίπατοι και επιστροφές» 1970, καταλαμβάνοντας έτσι μια εξέχουσα θέση ανάμεσα στους λογοτέχνες της ίδιας περιόδου.

Από τη Δροβιανίτισα ήταν και η μυθιστοριογράφος **Μαρία Ναθαναήλ-Μάνθου.**

Δροβιανίτης ήταν επίσης, ο **Κυριάκος Οικονομίδης.** Σπούδασε Φιλολογία στη Γαλλία. Διακρίνεται για τις έντονες αριστερές ιδέες. Για το λόγο αυτό, το έργο του «Η Τσίλω» είναι το μόνο που αναφέρεται στην μεταπολεμική βιβλιογραφία για τη λογοτεχνία της Ελληνικής Μειονότητας, ως ένα από το προϋπάρχοντα λογοτεχνικά έργα πριν από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Επισημαίνεται όμως, ότι ήταν «χωρίς κάποιες ιδιαίτερες αξίες». Τα γεγονότα διαδραματίζονται στη Νηβιαδρώ (αντίστροφη συλλαβική ανάγνωση του ονόματος του χωριού του, που συμβολίζει κατ'αυτόν, την κοινωνική ανατροπή προς όφελος των λαϊκών μαζών).

Αναφέρουμε επίσης το **Μανόλη Βήτο**, από τη Σμίνετση Αγίων Σαράντα, συνέγραψε εννέα διηγήματα.

Ασφαλώς, σπουδαία θέση κατέχει στα γράμματα του χώρου ο υμνογράφος

Γεράσιμος Μικραγιαννίτης (το γένος Γκρέκα-Αναστάσιος). Θεωρείται ένας από τους πιο γνωστούς σύγχρονους υμνογράφους της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας. Τον διακρίνει το σπάνιο στιχουργικό ταλέντο, η ελληνομάθεια και η εύκολη και έξοχη χρήση της λόγιας γλώσσας. Για το έργο του βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών και από το Πατριαρχείο της Κωνσταντινούπολης. (Το 1959 το Οικουμενικό Πατριαρχείο του απένειμε ειδικό οφίκιο). Γεννήθηκε το 1904 και πέθανε μόλις το 1993.

Από την σύντομη αυτή βιβλιογραφική αναδρομή στους βασικούς εκπροσώπους της περιόδου μεταξύ των δύο παγκοσμίων πολέμων, παρατηρούμε ότι η λογοτεχνία αναπτύσσεται σε όλα τα γένη και είδη. Ακολουθεί την πανελλήνια λογοτεχνία σε όλα τα πεδία. Μάλιστα, όπως εύκολα μπορεί να συμπεράνει κανείς, συνεχίζει να τροφοδοτεί την πανελλήνια λογοτεχνία με ισάξια λογοτεχνικά έργα και λογοτέχνες.

Ταυτόχρονα, θα πρέπει να τονίσουμε ότι οι επαφές με την αλβανική λογοτεχνία είναι ανύπαρκτες. Μάλιστα, παρατηρείται μια διμερής αποστασιοποίηση. Αυτό σημαίνει ότι όχι μόνο οι Έλληνες λογοτέχνες δεν αναπτύσσουν σχέσεις με την αλβανική λογοτεχνία, αλλά και διακόπτονται βαθμηδόν οι επαφές πολλών Αλβανών λογοτεχνών με την ελληνική λογοτεχνία.